

No.

PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

Cofnodion cyfarfod anghysbell a gynhaliwyd ar 27 Chwefror, 2023

Mae'r Agenda ar gael [yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar gael [yma](#).

Yn Bresennol: G. Chapman (Cadeirydd ac Aelold Lleyg); N. Ireland (Is-Gadeirydd as Aelod Lleyg); Cynghorwyr P. Drake, E. Goodjohn, J.M.Norman, J. Protheroe a N. Wood a M. Evans (Aelod Lleyg)

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr C.P. Franks, G. John a Dr. I.J. Johnson.

746 CYHOEDDIAD -

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

747 YMDDIHEURIAD AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd hwn gan y Cynghorydd M.J. Hooper.

748 COFNODION –

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Rhagfyr, 2022 fel cofnod cywir.

749 DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cynghorydd E. Goodjohn ddiddordeb personol a rhagfarnus mewn perthynas ag Eitem Agenda 4 - Cyfeiriad at Gymorth Costau Byw ar gyfer Bwyd, Mannau Cynnes a Dulliau Cymorth Eraill ym Mhwyllgor Craffu Cartrefi a Chymunedau Diogel 9 Ionawr, 2023. Natur y diddordeb oedd mai mam y Cynghorydd Goodjohn oedd Cadeirydd Canolfan Gymunedol Buttrills. Gadawodd y Cynghorydd Goodjohn y cyfarfod pan ystyriwyd yr eitem hon.

750 CEFNOGAETH COSTAU BYW AR GYFER BWYD, MANNAU CYNNES A DULLIAU CEFNOGI ERAILL (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Pwyllgor Craffu Cartrefi a Chymunedau Diogel ar 9 Ionawr 2023 gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol.

No.

Deilliodd yr adroddiad gan y Cabinet, a oedd wedi amlinellu cyfres o weithgareddau yr oedd y Cyngor wedi bod yn eu gwneud o ran cefnogi preswylwyr a staff o ran costau byw. Roedd yr adroddiad yn cyfeirio at astudiaeth genedlaethol a gwblhawyd gan Archwilio Cymru ac a gyhoeddwyd fis Tachwedd diwethaf o'r enw 'Amser am newid – tlodi yng Nghymru'.

Roedd yr adroddiad hwnnw'n archwilio heriau tlodi ledled Cymru, ac roedd yn manylu ar nifer o argymhellion ar gyfer llywodraeth genedlaethol a lleol. Atodiad 1 i adroddiad y Cabinet oedd cynllun ymateb rheolwyr y Cyngor.

Dywedodd y cyfarwyddwr fod y Pwyllgor Craffu Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau hefyd wedi ystyried y cyfeiriad gan y Cabinet, a bod y Pwyllgor wedi nodi'r ymateb i adroddiad Archwilio Cymru o ran cynllun gweithredu'r Cyngor. Gofynnodd y pwyllgor hwnnw hefyd y byddai adroddiadau diweddar pellach i'r Cabinet ar ymateb y Cyngor i adroddiad Archwilio Cymru yn cael eu cyfeirio atynt hefyd. Mynegodd y Pwyllgor Craffu ddiddordeb mewn cael ei ddiweddarau'n rheolaidd ar gynnydd, a byddai adroddiadau monitro hefyd yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Cyfeiriodd y cadeirydd, Mr G. Chapman, at yr effaith ar gymunedau gwledig, gan ei bod yn ymddangos bod y prif ffocws ar ardaloedd trefol, a holodd ynghylch y cymorth sy'n cael ei gynllunio ar gyfer ardaloedd gwledig ac anodd eu cyrraedd.

Fel Aelod Ward dros ardal wledig, dywedodd y Cynghorydd J. Protheroe, o safbwynt allanol, y gallai wardiau gwledig ymddangos yn eithaf cyfoethog yn aml ond bod tlodi cudd. Dywedodd y Cynghorydd Protheroe, gan ei bod hi a'i chyd gynghorydd ward yn ymwybodol o'r materion, eu bod wedi gofyn am rywfaint o wybodaeth a data ynghylch pobl yn hawlio budd-daliadau i weld p'un a oedd hynny'n dangos unrhyw beth. Gwnaethon nhw ddarganfod bod 6% o drigolion mewn tlodi bwyd yn seiliedig ar eu hawl i fudd-daliadau. Dywedodd ei bod yn hawdd i'r ffocws ganolbwyntio ar y dref, ond bod angen ymagwedd wahanol wrth ystyried cymunedau gwledig oherwydd na fyddai'r un dull yn gweithio. Felly, roedd dulliau arloesol yn cael eu hystyried, megis pantri bwyd symudol a oedd yn hygyrch i bobl a oedd yn byw filltiroedd o ardal drefol gyda thrafnidiaeth gyhoeddus gyfyngedig a chyllid cyfyngedig. Roedd yn bwysig i'r Cyngor feddwl 'y tu allan i'r bocs' a pheidio ag anghofio am gymunedau gwledig.

Cytunodd y cadeirydd â'r pwyntiau a godwyd a dywedodd fod angen i'r Cyngor feddwl yn gyfannol o ran y dulliau a oedd yn cael eu hystyried ar gyfer cymunedau gwledig. Fel ymateb, dywedodd y cyfarwyddwr ei bod yn braf bod y Cyngor wedi sicrhau cyllid gydag lechyd y Cyhoedd ac asiantaethau eraill i ddatblygu'r math o wahanol ddulliau a drafodwyd a bod cymorth ar gyfer prosiect tlodi bwyd yn y Fro wledig yn cael ei archwilio, yn ogystal â'r gwaith yn Llanilltud Fawr.

Dywedodd Mr M. Evans (Aelod Lleyg) p'un a oedd yn bosibl, o ystyried lefel yr adnoddau sydd eu hangen a'r goblygiadau ariannol, bodloni'r dyddiadau cwblhau. Mewn ymateb, dywedodd y cyfarwyddwr fod adroddiad Archwilio Cymru yn ddefnyddiol oherwydd ei fod yn amlygu rhai o'r sylwadau cenedlaethol a meysydd o arferion da ac awgrymiadau defnyddiol. Y llynedd, roedd y Cyngor wedi dod â

No.

grŵp o swyddogion ynghyd o bob rhan o'r sefydliad i edrych ar y gwaith sy'n cael ei wneud ac i sicrhau bod ffocws strategol ar y meysydd mwyaf anghenus. Roedd hynny hefyd wedi golygu bod y Cyngor yn fwy effeithlon o ran gweithredu ei ddulliau gweithredu, wrth i adrannau'r Cyngor gydweithio'n agosach. Enghraifft dda o hynny oedd creu gofodau cynnes. Wrth symud ymlaen i'r flwyddyn nesaf, roedd y Cyngor wedi nodi tair her hollbwysig yn y Cynllun Cyflawni Blynyddol. Un oedd yr heriau hollbwysig ynghylch yr argyfwng costau byw, a byddai Tîm Arweinyddiaeth Strategol y Cyngor yn cyfarfod yn fuan i ystyried y gwaith o gyflawni amcanion ar gyfer y flwyddyn nesaf.

Cydnabuwyd ei fod yn faes lle'r oedd angen i'r Cyngor weithredu mewn rôl arweinyddiaeth gymunedol, felly roedd adroddiad Archwilio Cymru yn ddefnyddiol wrth ddatblygu hynny. Roedd y gwaith hefyd yn gysylltiedig â chynllun llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, a oedd yn cynnwys gweithgarwch y sector cyhoeddus ehangach, wedi'i gyfeirio at rai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig fel y gallai'r dull hwnnw fod yn fwy cyfannol hefyd.

Gan nad oedd unrhyw sylwadau nac ymholiadau pellach, roedd y pwyllgor

PENDERFYNWYD -

(1) BOD y safbwyntiau canlynol a godwyd gan y Pwyllgor Craffu Cartrefi a Chymunedau Diogel ar 9 Ionawr 2023 yn cael eu cyfeirio gyda'r adroddiad i'r Cabinet fel rhan o'u ystyriaeth o gamau'r Cyngor mewn ymateb i waith Archwilio Cymru:

- Roedd yn bwysig i'r Cyngor edrych ar godi'r ymwybyddiaeth yn ogystal ag ehangu'r ddarpariaeth o ofodau cynnes a gwasanaethau cysylltiedig ledled Bro Morgannwg, ac edrych ar ddyfnhau cefnogaeth o'r fath, h.y. darparu gwasanaethau sy'n delio ag unigedd, a chefnogi trigolion a chymunedau bregus.

(2) Y hysbysir y Cabinet o farn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i gael mwy o ystyriaeth a phwyslais ar heriau costau byw y mae cymunedau gwledig yn eu wynebu.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Wedi ystyried cynnwys y cyfeiriad a'r adroddiad cysylltiedig.

(2) Tynnu sylw at heriau costau byw sy'n wynebu cymunedau gwledig a allai dderbyn llai o bwyslais o'i gymharu ag ardaloedd trefol.

751 ASTUDIAETH GENEDLAETHOL ARCHWILIO CYMRU: ASESIAU O'R EFFAITH AR GYDRADDOLDEB (EIAS): MWY NAG YMARFER BLWCH TICIO? (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Pwyllgor Craffu ar Ddysgu a Diwylliant ar 8 Rhagfyr 2023 gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol.

Darparodd yr adroddiad ganfyddiadau astudiaeth genedlaethol Archwilio Cymru a edrychodd ar y dull cyffredinol o gynnal asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb mewn cyrff cyhoeddus ledled Cymru.

Amlygodd "Asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb: mwy nag ymarfer blwch ticio?" (wedi'i atodi yn Atodiad A i'r adroddiad) ganfyddiadau allweddol y gwaith hwn. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod llawer o gyrff cyhoeddus, yn gadarnhaol, yn defnyddio canllawiau anstatudol gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol a Chanolfan Arferion Asesu Effeithiau ar Gydraddoldeb yng Nghymru i lunio eu dulliau, ond nid oedd asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb yn cael eu defnyddio i'w llawn botensial, yn enwedig o ran hyrwyddo cydraddoldeb a chydlyniant. Nodwyd y meysydd allweddol canlynol fel rhai i'w gwella:

- Mwy o eglurder ynghylch pa fathau o bolisiau ac arferion y mae'n rhaid eu hasesu o ran effaith
- Mwy o eglurder ynghylch disgwyliadau i ystyried Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus fel rhan o asesiad effaith integredig.
- Nodi effeithiau ymarferol penderfyniadau ar bobl yn well ac yn fwy amserol
- a sut mae nodweddion gwarchoddedig gwahanol yn croestorri.
- Mwy o ymgysylltu â pobl â nodweddion gwarchoddedig a chynnwys mwy ohonynt.
- Gwell gwaith monitro o effeithiau gwirioneddol polisiau ac arferion ar bobl.
- Newid yn y meddylfryd a'r diwylliannau sy'n symud asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb ymaith o gael eu gweld fel ymarfer 'ticio blychau' ychwanegol.

Gwnaed pedwar argymhelliad, un wedi'i anelu'n benodol at gyrff cyhoeddus, sef i adolygu eu dull presennol o gynnal asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb:

- A4: Dylai cyrff cyhoeddus adolygu eu dull cyffredinol o ymdrin ag asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb, gan ystyried canfyddiadau'r adroddiad hwn a'r canllawiau manwl sydd ar gael gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol a'r Ganolfan Arferion. Rydym yn cydnabod y gallai datblygiadau mewn ymateb i'n hargymhellion eraill ac adolygiad Llywodraeth Cymru o'r rheoliadau sy'n benodol i Gymru yn Nyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus fod â goblygiadau ar gyfer y canllawiau presennol maes o law.

Mewn ymateb i'r argymhelliad uchod, byddai'r Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol a'r Swyddog Cydraddoldeb Corfforaethol yn bwrw ymlaen ag adolygiad o broses asesu'r effaith ar gydraddoldeb y Cyngor dros y chwe mis nesaf (erbyn Mai 2023) ac yn rhoi amrywiaeth o gamau gweithredu ar waith i hyrwyddo'r broses a'i defnydd o fewn y sefydliad dros y flwyddyn i ddod (erbyn Rhagfyr 2023).

Gofynnodd y Cyngorydd E. Goodjohn sut y byddai'r Cyngor yn bwrw ymlaen â'r cynigion yn yr adroddiad, a oedd yn cynnwys awgrymiadau gan gynghorau eraill o'r hyn yr oeddent yn credu eu bod wedi bod yn ei wneud yn dda, megis asesiad effaith integredig, datblygu offeryn asesu ar-lein, a sefydlu dolenni cyswllt i ffynonellau data allanol. Mewn ymateb, dywedodd y cyfarwyddwr fod aelodau'r

No.

Bwrdd Mewnwelediad Strategol yn mynd i edrych yn fanylach ar argymhellion yr adroddiad a phroses gyfredol y Cyngor. Byddai hynny hefyd yn cynnwys ystyried asesiad effaith integredig a gwblhawyd ochr yn ochr ag asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb ac yn cynnwys meysydd fel yr effeithiau amgylcheddol. Roedd hefyd angen ystyried gofynion o ran asesiadau o'r effaith ar iechyd. O ran asesiadau ar-lein, roedd y broses i'w chwblhau a'r asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb eisoes wedi'u lled-ddigideiddio gan fod gwybodaeth ar gael ar y rhyngwrwyd a dogfennau'n cael eu prosesu'n rhannol ddigidol. Ychwanegodd y cyfarwyddwr y gallai'r broses fod yn fwy sythweledol ac y gellid gwneud mwy o ddefnydd o rywfaint o'r dechnoleg sydd bellach ar gael i'r Cyngor. Felly, roedd hynny a'r defnydd o ddata a'i hygyrchedd yn feysydd a fyddai'n cael mwy o ystyriaeth.

Eglurodd y cyfarwyddwr fod asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb yn ddogfennau byw a oedd yn cael eu monitro a'u datblygu'n barhaus.

Cyfeiriodd y cadeirydd, Mr G. Chapman, at yr argymhelliad a wnaed gan y Pwyllgor Craffu ar Ddysgu a Diwylliant ynghylch diffyg adrodd ar anghydraddoldeb iechyd meddwl. Dywedodd y cadeirydd y dylai'r Cyngor, fel rhan o'r adolygiad, edrych ar yr holl nodweddion gwarchodedig, y gallai rhai ohonynt fod yn rhyngberthynol. Dywedodd y cyfarwyddwr fod y Pwyllgor Craffu yn awyddus i sicrhau bod iechyd meddwl yn cael ei ystyried fel rhan o'r nodwedd anabled honno. Fodd bynnag, roedd yn gywir i hynny gael ei ystyried ochr yn ochr â gweddill y nodweddion gwarchodedig, yn enwedig gan y gallai unigolion ddod o dan fwy nag un. Felly, gellid diwygio rhai o'r nodiadau canllaw sy'n cyd-fynd ag asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb i adlewyrchu hynny a hefyd eu nodi fel rhan o'r broses asesu'r effaith ar iechyd y cyfeiriwyd ati'n flaenorol. Dywedodd y cadeirydd fod angen i'r ddogfen ganllaw fod yn weddol gadarn.

Gofynnodd y Cynghorydd E. Goodjohn am y gwaith craffu ar ddogfennau a'r broses adolygu barhaus, gan gwestiynu p'un a allai pobl â'r nodweddion gwarchodedig gael eu cynnwys, neu a ellid clywed eu barn. Mewn ateb, dywedodd y cyfarwyddwr fod nifer o fecanweithiau y gellid eu defnyddio, megis y Fforwm Ymgynghorol Cydraddoldeb, a oedd â chynrychiolaeth o wahanol sefydliadau sy'n gweithio ym maes cydraddoldeb, naill ai gyda'r unigolyn neu grwpiau â nodweddion gwarchodedig lluosog.

Yn dilyn hynny, roedd

PENDERFYNWYD –

- (1) NODI cynnwys adroddiadau eglurhaol ac atodedig Archwilio Cymru.
- (2) Cymeradwyo'r sylw canlynol a wnaed gan y Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant ar 8 Rhagfyr 2022 ac wedi hynny ei gyfeirio i'r Cabinet iddo ei ystyried a chymeradwyo camau arfaethedig y Cyngor i fynd i'r afael ag argymhelliad Archwilio Cymru (A4):
  - Mae'r Pwyllgor o'r farn nad yw anghydraddoldeb iechyd meddwl yn cael ei adrodd digon ac mae'r mater hwn yn effeithio'n sylweddol ar y boblogaeth

No.

a'r gweithlu. Felly, mae'n bwysig canolbwyntio ar anabledd sy'n gysylltiedig ag iechyd meddwl mewn Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb. Mae hyn yn arbennig o bwysig yng ngoleuni'r byd ar ôl y pandemig a'r anhawster o gael rhai pobl ifanc ac oedolion yn ôl i'r ysgol neu'r gwaith.

(3) CYFEIRIO safbwyntiau canlynol y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i'r Cabinet eu hystyried, sef:

- Pwysigrwydd sicrhau bod digon o adrodd ar bob un o'r Nodweddion Gwarchoddedig a'u bod yn cael eu hystyried yn briodol wrth gwblhau'r adolygiad o broses Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb y Cyngor.
- Peidio ag anghofio y gall unigolion ddod o dan fwy nag un o'r Nodweddion Gwarchoddedig ac i hyn gael ei wneud yn glir mewn unrhyw ddogfen arweiniad a gynhyrchir.
- Dylai'r Cyngor ystyried cyflwyno Asesiad Effaith Integredig fel y'i defnyddir gan Gynghorau eraill ochr yn ochr ag Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb sydd hefyd yn cwmpasu ffactorau eraill fel effeithiau amgylcheddol ac ati.
- Mwy o ddefnydd o asesiad ar-lein.
- Ychwanegu dolenni wedi'u gwreiddio at ffynonellau data allanol i wneud cwblhau asesiad yn llai cymhleth.
- Clywed safbwynt a barn pobl am y Nodweddion Gwarchoddedig fel rhan o'r adolygiad o broses y Cyngor.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Rhoi ystyriaeth i gynnwys y cyfeiriad a'r adroddiad perthnasol a thrafodaethau yn y cyfarfod.

(2) I'r Cabinet ystyried sylwadau a safbwyntiau'r Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant.

(3) I'r Cabinet ystyried safbwynt y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

752 DIWEDDARIAD CHWARTER 3 Y GOFRESTR RISG GORFFORAETHOL (PW) –

Roedd yr adroddiad yn rhoi trosolwg i'r aelodau o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol ar gyfer Chwarter 3 (Ebrill 2022 – Rhagfyr 2022). Ymgorfforwyd dadansoddiad risg yn yr Adroddiad Cryno Risg Gorfforaethol (a atodwyd yn Atodiad A i'r adroddiad). Roedd hyn yn galluogi swyddogion ac aelodau i nodi ac asesu tueddiadau a natur drawsbynciol risgiau gyda'r gallu i dreiddio i fanylion risgiau yn ôl yr angen.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol, o'r 17 o risgiau corfforaethol ar y gofrestr, fod chwe risg â sgôr uchel, dwy risg â sgôr ganolig/uchel, wyth risg â sgôr ganolig, ac un risg â sgôr ganolig/isel.

Bu rhywfaint o symudiad bach mewn statws risg yn ystod trydydd chwarter y flwyddyn. Roedd risg Prosiect Sero wedi cynyddu o sefyllfa risg ganolig (6) i

No.

statws uchel (12), yn adlewyrchu'r amgylchiadau heriol. Mewn cyferbyniad, roedd y risg Brexit wedi gostwng o sefyllfa ganolig/uchel (9) i statws canolig (6).

O ran y cyfeiriad a ragwelwyd, rhagwelwyd y byddai risgiau newid deddfwriaethol a diwygio llywodraeth leol ac iechyd a gofal cymdeithasol integredig a Brexit yn parhau i leihau dros amser. Roedd disgwyl i risgiau breuder ariannol, Prosiect Sero, diogelwch gwybodaeth, breuder y farchnad a rheoli galw a'r gweithlu oll barhau i ddilyn llwybr tuag i fyny.

Ar ddiwedd chwarter 3, o'r 329 o gamau gweithredu, roedd cyfanswm o 92.3% (301) o gamau gweithredu yn wyrdd (ar y trywydd iawn / wedi'u cwblhau) a dyrannwyd statws oren i 2.5% (8) ar gyfer mân lithriadau a statws coch i 5.2% (17) i adlewyrchu llithriant.

Cyfeiriodd Mr N. Ireland (Aelod Lleyg) at y meysydd lle'r oedd y risgiau wedi lleihau a gofynnodd am rywfaint o eglurder ynghylch p'un ai'r risgiau cynhenid neu'r risgiau gweddilliol oedd wedi lleihau. Gofynnodd Mr Ireland hefyd am eglurder ynghylch dyblygu risgiau a'r rheini fel Brexit a COVID-19 a oedd wedi dod yn 'fusnes fel arfer', a holodd p'un a fyddai gweithdy datblygu pellach ar y gofrestr risg yn cael ei drefnu. Mewn ateb, dywedodd y cyfarwyddwr y gellid rhoi ystyriaeth i sut mae'r Cyngor yn cyflwyno symudiad o fewn risgiau, gan fod hynny weithiau o ganlyniad i'r natur gynhenid tra oedd ar adegau eraill oherwydd effeithiolrwydd y rheolaethau a roddwyd ar waith. Byddai'n ddefnyddiol felly i'r pwyllgor ddeall ar ba sail yr oedd y risg yn newid, yn enwedig mewn perthynas â'r sgoriau risg gweddilliol. O ran dyblygu o fewn risgiau, un o'r pethau oedd yn mynd i gael ei drafod gan y tîm arwain oedd beth oedd y math o risgiau ar orwelion y Cyngor a sut maent yn gorgyffwrdd â'i gilydd. Roedd hyn yn anodd o ran y risgiau unigol hynny fel breuder ariannol gan fod hynny hefyd yn gysylltiedig â rheoli galw. Felly, roedd y Cyngor yn archwilio dulliau a fabwysiadwyd gan gynghorau eraill, a oedd wedi golygu bod oedi wedi bod wrth drefnu gweithdy i aelodau. Wrth i'r darn hwnnw o waith gael ei gwblhau, byddai gweithdy'n cael ei drefnu i'r aelodau brofi rhai o'r dulliau a nodwyd.

Cyfeiriodd Mr M. Evans (Aelod Lleyg) at Brexit a dywedodd fod hyn fel risg yn diflannu i'w sefydliad. Holodd Mr Evans am senarios lle'r oedd y sgôr risg yn awgrymu effeithiolrwydd rhai o'r rheolaethau sydd ar waith, ond lle'r oedd y sgôr risg weddilliol yr un fath â'r sgôr risg gynhenid. Dywedodd y cyfarwyddwr ei fod yn rhywbeth y gellid ei archwilio yn y gweithdy datblygu. Ychwanegodd fod yna ambell i senario fel yr un a ddisgrifiwyd a lle'r oedd dyletswydd statudol ar y Cyngor i ddarparu gwasanaethau mewn ffyrdd arbennig.

Dywedodd y Cynghorydd E. Goodjohn y gallai'r gofrestr ddangos mwy o'r effeithiau cyfansawdd ar draws risgiau. Dywedodd mai un agwedd y gellid ei hychwanegu at y gofrestr oedd cyfathrebu effeithiol a sicrhau bod y cyhoedd yn deall pam fod rhai penderfyniadau neu gamau gweithredu wedi'u gwneud neu eu cyflawni. Yn ateb, dywedodd y cyfarwyddwr fod gwaethygu effeithiau a chael risgiau unigol a oedd yn ystyrion ac yn hygyrch yn feysydd yr oedd am eu datblygu. Roedd hynny'n cynnwys edrych ar y berthynas rhwng risgiau. Mewn perthynas â gwell cyfathrebu, cynghorodd y cyfarwyddwr fod cyfeiriad o fewn y risg Prosiect Sero at sicrhau bod y negeseuon allweddol yn cael eu hanfon at staff

ac aelodau'r cyhoedd. Rhan allweddol o ymgysylltiad y Cyngor oedd strategaeth cyfranogiad y cyhoedd, a oedd yn nodi sut y byddai'r Cyngor yn cynnal ymgynghoriad cyhoeddus parhaus.

Holodd y Cyngorydd N. Wood am ddifrifoldeb rhai o'r risgiau ar y gofrestr, gan gyfeirio at freuder ariannol, a fyddai'n cael effaith drychinebus ar y Cyngor, pan na fyddai rhai risgiau yn cael yr un lefel o effaith. Mewn ymateb, dywedodd y cyfarwyddwr fod y Cyngor yn darparu amrywiaeth eang o wasanaethau, a oedd yn golygu bod llawer o risgiau gwahanol. Roedd rhai yn risgiau uniongyrchol, megis breuder ariannol, ac roedd rhai risgiau megis diwygio deddfwriaethol wedi lleihau dros amser wrth i ddulliau newydd o ddarparu gwasanaethau gael eu datblygu. Swyddogaeth bwysig y gofrestr oedd dod â'r holl risgiau i le canolog.

Mewn perthynas â'r gwaith o ddatblygu'r gofrestr, dywedodd y cyfarwyddwr y byddai'r ffordd yr oedd camau lliniaru yn cael eu cyflwyno yn cael ei hystyried a'i bod yn rhywbeth y gellid ei hystyried yn ystod y gweithdy datblygu. Dywedodd Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol, gan ei fod yn gallu gweld cofrestrau cynghorau eraill, y gallai weld bod sgoriau ar gyfer rhai risgiau yn debyg iawn i rai'r Fro. Ychwanegodd y gallai'r gofrestr gael ei symleiddio ymhellach o bosibl ond ei bod yn bwysig ei bod yn adlewyrchu effeithiau a thebygolrwydd maint y materion hynny sy'n wynebu'r Cyngor, y byddai rhai ohonynt y tu hwnt i'w reolaeth yn llwyr.

Holodd y cadeirydd am y cynnydd mewn perthynas â'r risg diogelwch gwybodaeth a'r adolygiad a gynhaliwyd yn erbyn y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data (GDPR). Mewn ateb, dywedodd y cyfarwyddwr fod y sylwebaeth yn y gofrestr yn adlewyrchu'r sefyllfa ar ddiwedd Chwarter 3, ond cadarnhaodd fod y cynllun gweithredu, a ddatblygwyd mewn ymateb i adolygiad gan Archwilio Cymru, yn mynd rhagddo'n gyflym.

Mewn ymateb i ymholiad ynghylch adnoddau i gwblhau cam gweithredu H/RA017 a darparu hyfforddiant i staff ac aelodau ar newid hinsawdd, dywedodd y cyfarwyddwr y bu nifer o absenoldebau dros dro o fewn y Tîm Datblygu Sefydliadol. Roedd y tîm bellach yn ôl i'r eithaf ac roedd staff yn cael yr offer a gwybodaeth angenrheidiol i godi ymwybyddiaeth a herio ymddygiadau ac ati. Roedd staff o holl gyfarwyddiaethau'r Cyngor wedi'u dwyn ynghyd i gael mynediad at yr hyfforddiant priodol.

Gan nad oedd unrhyw sylwadau nac ymholiadau pellach, roedd y pwyllgor

PENDERFYNWYD –

(1) BOD sefyllfa Chwarter 3 o ran risgiau corfforaethol (Ebrill 2022 - Rhagfyr 2022) fel yr amlinellir yn yr Adroddiad Cryno ar Risgiau (Atodiad A) yn cael ei nodi.

(2) Gofynnir i'r Cabinet hwnnw gymeradwyo'r farn a fynegwyd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, sef:

- Cynnal gweithdy datblygu'r Gofrestr Risgiau sydd i'w gynnal gydag Aelodau.

- Rhoi ystyriaeth i:
  - sut mae lliniaru gweithredoedd a'u heffeithiau cysylltiedig yn cael eu cyflwyno,
  - sicrhau bod y mecanwaith sgorio gweddilliol yn gadarn ac yn adlewyrchu'n gywir y risgiau i'r Cyngor, a
  - sut mae effeithiau cyfansawdd sy'n gysylltiedig â nifer o risgiau yn cael eu cyflwyno.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Wedi ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.
- (2) Gofynnir i'r Cabinet hwnnw gymeradwyo'r farn a fynegwyd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

753 DIWEDDARIAD AR Y COD RHEOLAETH ARIANNOL 2022/23 (CAC) –

Diben yr adroddiad oedd i'r pwyllgor ystyried cydymffurfedd y Cyngor â Chod Rheolaeth Ariannol 2022/23, paratodau ar gyfer 2023/24, a rhagolygon ar gyfer gwella.

Roedd y Cod Rheolaeth Ariannol yn god a gyflwynwyd gan CIPFA i gefnogi arferion da mewn rheolaeth ariannol ac i gynorthwyo awdurdodau lleol i ddangos eu cynaliadwyedd ariannol. Fe'i paratowyd am y tro cyntaf ym mis Chwefror 2022 ac ynghlwm wrth yr adroddiad roedd y diweddariad ar gyfer 2022/23 a'r rhagolwg ar gyfer 2023/24.

Rhaid i bob awdurdod lleol (a'r cyrff hynny a ddynodwyd i gymhwyso'r Cod Rheolaeth Ariannol) ddangos bod gofynion y cod yn cael eu bodloni. Roedd dangos y cydymffurfedd hwn â'r Cod Rheolaeth Ariannol yn gyfrifoldeb ar y cyd i'r Aelodau Etholedig, y Prif Swyddog Cyllid a'i gydweithwyr proffesiynol yn y tîm arweinyddiaeth.

Roedd yr adolygiad wedi'i ddiweddarau wedi'i ystyried gan Uwch-dîm Arweinyddiaeth y Cyngor a byddai'n cael ei adrodd i'r Cabinet a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am sylwadau.

Roedd yn ofynnol i'r Cyngor ddangos tystiolaeth o'i asesiad o gydymffurfedd â'r cod a nodi unrhyw feysydd i'w gwella ymhellach.

Gofynnwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio adolygu'r diweddariad i'r Cod Rheolaeth Ariannol a chyfeirio unrhyw sylwadau i'r Cabinet.

Gwnaeth aelodau'r pwyllgor y sylwadau neu'r awgrymiadau a ganlyn:

- Y dylid ychwanegu sylwadau i adlewyrchu'r gwaith rheoli risg a wnaed gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a hefyd i gynnwys cyfeiriad at Weithdy Rheoli Risg arfaethedig ar gyfer aelodau.

No.

- Cynnwys tabl i amlygu cynlluniau gweithredu a ph'un a oedd y Cyngor yn cydymffurfio â'i amcanion.
- O dan feysydd datblygu, dylid ychwanegu cyfeiriad at gyflwyno cynllun arfarnu Prif Swyddogion.

Cytunwyd i'r rhain gael eu cyfeirio at y Cabinet i'w cymeradwyo.

O ran cywirdeb y datganiadau yn y ddogfen, dywedodd Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol fod yr wybodaeth a gyflwynwyd yn gyson hyd y gwyddai am y trefniadau ar gyfer Cyngor Bro Morgannwg.

Holodd y cadeirydd p'un a fyddai'n fuddiol i'r Cyngor gynnal rhyw fath o adolygiad annibynnol neu gan gymheiriaid, o ystyried mai hunanasesiad mewnol oedd dogfen y Cod Rheolaeth Ariannol. Mewn ateb, cytunodd y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151 ei bod yn syniad da cynnal adolygiad gan gymheiriaid gan gyngor cyfagos o bryd i'w gilydd ond nid bob blwyddyn.

Yn dilyn hynny, roedd

PENDERFYNWYD –

(1) BOD y Cabinet yn ystyried y diwygiadau awgrymedig i'r ddogfen adolygu a nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad, y rhai yw:

- I sylwebaeth gael ei hychwanegu er mwyn adlewyrchu'r gwaith rheoli risg a wnaed gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a hefyd cynnwys cyfeirio at Weithdy Rheoli Risg arfaethedig ar gyfer Aelodau.
- Cynnwys tabl i dynnu sylw at gynllunio camau a p'un a yw'r Cyngor yn cydymffurfio â'u hamcanion.
- Dan feysydd datblygu mae cyfeiriad i'w ychwanegu at gyflwyno cynllun Arfarnu Prif Swyddogion.

(2) BOD y Cabinet yn cymeradwyo argymhelliad gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar gyfer dogfennau adolygu yn y dyfodol i gael asesiad allanol gan gymheiriaid neu annibynnol bob dwy flynedd.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) I ofyn i'r Cabinet gymeradwyo'r gwelliannau a awgrymir gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

(2) I ofyn am gymeradwyaeth y Cabinet ar gyfer dogfennau adolygu yn y dyfodol er mwyn cael asesiad allanol gan gyfoedion neu annibynnol.

754 STRATEGAETH RHEOLI TRYSORLYS A BUDDSODDI 2023/24 A DIWEDDARIAD AR GYFER 2022/23 (CAC) –

Diben yr adroddiad oedd darparu adroddiad interim ar weithrediadau Rheoli Trysorlys y Cyngor am y cyfnod o 1 Ebrill i 31 Rhagfyr 2022 a chyflwyno

No.

Strategaeth Rheoli a Buddsoddi'r Trysorlys a Pholisi Rheoli'r Trysorlys arfaethedig ar gyfer 2023/24 i'w hystyried.

Roedd yr adroddiad interim yn rhoi diweddariad ar weithrediadau Rheoli Trysorlys y Cyngor am y cyfnod 1 Ebrill i 31 Rhagfyr 2022. Roedd yr holl weithgareddau yn unol â strategaeth gymeradwy'r Cyngor ar reoli'r trysorlys. Amlinellwyd manylion yr arian a fenthycwyd ac a ad-dalwyd a'r rhai a fuddsoddwyd yn yr adroddiad.

Roedd yr adroddiad yn cyflwyno'r Strategaeth Rheoli Trysorlys a Buddsoddi arfaethedig ar gyfer 2023/24, sydd ynghlwm yn Atodiad 1 i'r adroddiad. Rhaid i'r Cyngor sicrhau y cydymffurfiwyd â'r Cod Darbodus, a ddatblygwyd gan CIPFA fel cod ymarfer proffesiynol ac a ddiwygiwyd yn ddiweddar ym mis Rhagfyr 2021. Er mwyn dangos bod y Cyngor wedi cyflawni'r amcanion hynny, roedd y cod yn nodi dangosyddion darbodus y dylid eu defnyddio a'r ffactorau y mae'n rhaid eu hystyried. Dangoswyd y rhain yn Atodiad 1 fel rhan o'r strategaeth. Roedd gofyniad cyfreithiol ar y Cyngor hefyd i gydymffurfio â chanllawiau Llywodraeth Cymru ar fuddsoddiadau ac roedd wedi cymryd hyn i ystyriaeth wrth ddatblygu'r strategaeth.

Disgwylwyd y byddai benthyca newydd yn y cyfnod yn £127 miliwn ar gyfer gwariant cyfalaf newydd a £24 miliwn pellach o fenthycia i gymryd lle benthyciadau sy'n aeddfedu ac i adlewyrchu'r ffaith bod gallu'r Cyngor i fenthycia'n fewnol yn lleihau dros y cyfnod. Roedd gwariant cyfalaf o'i ariannu gan ddyled hirdymor yn mynd i ddwy elfen o gost, sef llog ac ad-daliad o'r prif swm a fenthycwyd. Gelwir yr adnoddau y mae'n rhaid i'r Cyngor eu rhoi o'r neilltu bob blwyddyn i ad-dalu'r prif swm a fenthycwyd yn ddarpariaeth isafswm refeniw a manylwyd ar bolisi'r Cyngor ar gyfer cyfrifo yn yr adroddiad. Roedd Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2023/24 ynghlwm yn Atodiad 2 i'r adroddiad.

Roedd yn ofynnol i'r Cyngor gadw ei arferion rheoli'r trysorlys (ynghlwm yn Atodiad 3 i'r adroddiad) yn gyfredol ac roedd y gweithdrefnau hynny ar gyfer rheoli prosesau rheoli'r trysorlys yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan y tîm.

Tynnodd y Cyngorydd E. Goodjohn sylw at lithriant i Strategaeth Gyfalaf y Cyngor, a oedd yn golygu bod symiau mawr o arian yn cael eu dal mewn cronfeydd wrth gefn. Roedd effaith hefyd ar fenthycia'r Cyngor, a holodd, o ystyried cynnydd mewn cyfraddau llog, sut y byddai'r Cyngor yn sicrhau ei fod yn dechrau ad-dalu'r benthyciad ac yn dechrau talu'r llog ar y dyddiad diweddaraf posibl. Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Cyllid fod gan y Cyngor wahanol ffynonellau cyllid nad oeddent yn deillio o fenthycia yn unig. Byddai'r Cyngor bob amser yn edrych ar ei gronfeydd wrth gefn neu arian grant cyn iddo ystyried benthyca ac roedd llawer o ddarnau eraill o wybodaeth yr oedd angen edrych arnynt ymlaen llaw. Cydnabuwyd bod y Cyngor yn gryf o ran monitro ei lif arian, ond maes yr oedd angen ei ddatblygu ymhellach oedd rhagolygon mwy dibynadwy o'r gwariant cyfalaf. Roedd hynny wedi bod yn anodd gan fod cydweithwyr ar draws y Cyngor wedi bod yn wynebu llawer o heriau wrth gyflawni cynlluniau cyfalaf, yn enwedig mewn perthynas â chadwyni cyflenwi.

Yn dilyn hynny, roedd

PENDERFYNWYD –

- (1) BOD adroddiad interim Rheoli'r Trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill i 31 Rhagfyr 2022 yn cael eu cymeradwyo.
- (2) Cymeradwyo'r polisi ar gyfer gwneud Darpariaeth Isafswm Refeniw yn 2023/24.
- (3) Cymeradwyo'r Strategaeth Fuddsoddi a Rheoli'r Trysorlys arfaethedig ar gyfer 2023/24 gan gynnwys y penderfyniadau penodol canlynol (a nodir yn Atodiad 1 yr adroddiad):
  - Pennu'r Terfyn Awdurdodedig ar gyfer Dyled Allanol ar £225.439m ar gyfer 2022/23, £247.141m ar gyfer 2023/24, £276.773m ar gyfer 2024/25 a £305.927m ar gyfer 2025/26.
  - Pennu'r Ffin Weithredol ar gyfer Dyled Allanol ar £212.292m ar gyfer 2022/23, £234.021m ar gyfer 2023/24, £263.349m ar gyfer 2024/25 a £292.295m ar gyfer 2025/26.
  - Rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Swyddog Adran 151 o fewn cyfanswm y Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol fel yr amcangyfrifwyd ar gyfer blynyddoedd unigol i sicrhau symudiad rhwng y terfynau y cytunwyd arnynt ar wahân ar gyfer benthyca a rhwymedigaethau hirdymor eraill.
  - Pennu'r terfyn uchaf o £10m ar gyfer 2022/23, £10m ar gyfer 2023/24, £10m yn 2024/25 a £10m yn 2025/26 ar gyfer cyfanswm y prif symiau a fuddsoddwyd am dros 364 diwrnod.
  - Gosod swm y benthyca rhagamcanol sy'n aeddfedu ar gyfradd sefydlog ym mhob cyfnod yn ganran o gyfanswm y benthyca rhagamcanol sy'n gyfradd sefydlog ar gyfer 2023/24, fel a ganlyn

	Terfyn Uchaf	Terfyn Isaf
Dan 12 mis	20%	0%
12 mis ac o fewn 24 mis	20%	0%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	30%	0%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	40%	0%
10 oed a hŷn	100%	0%

- Cymeradwyo'r Dangosyddion Darbodus a nodir yn Atodiad 1 yr adroddiad.
  - Cymeradwyo Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys a nodir yn Atodiad 2 i'r adroddiad.
4. Nodi Polisi Rheoli'r Trysorlys a nodir yn Atodiad 3 i'r adroddiad.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1-4) Wedi ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

755 MONITRO ARGYMHELLION (PGAMR) –

Diben yr adroddiad oedd rhoi datganiad sefyllfa i'r aelodau ar yr argymhellion archwilio mewnol a wnaed, a weithredwyd, ac sydd heb eu gweithredu.

Nodwyd manylion datganiad sefyllfa o ran argymhellion archwilio mewnol a wnaed, a weithredwyd ac sydd heb eu gweithredu hyd at 10 Chwefror 2023 yn Atodiad A i'r adroddiad. Roedd cyfanswm o 15 o argymhellion yn weddill o archwiliadau a gwblhawyd yn 2021/22 tra oedd gan 16 ddyddiad targed yn y dyfodol. Dim ond un argymhelliad a wnaed yn 2021/22, na dderbyniwyd gan y maes gwasanaeth. Roedd hwn yn argymhelliad blaenoriaeth isel, a chynigiodd y rheolwr ateb arall.

O'r 56 argymhelliad a wnaed hyd yma yn 2022/23, roedd 38 wedi'u gweithredu ac roedd un wedi mynd y tu hwnt i'r dyddiad gweithredu a byddai'n parhau i gael ei ddilyn. Nid oedd y dyddiad targed ar gyfer 16 o argymhellion wedi'i gyrraedd eto. Ni chytunwyd ar un argymhelliad gan y rheolwyr, ond nodwyd datrysiad amgen a'i roi ar waith.

Roedd yr archwilwyr yn monitro argymhellion yn rheolaidd a byddai unrhyw oedi neu faterion diangen yn cael eu hamlygu i'r uwch-reolwyr ac yn y pen draw i'r pwyllgor.

Gwnaeth Mr N. Ireland sylw ar y nifer o weithiau nad oedd diweddariad ar gynnydd wedi'i anfon gan y maes gwasanaeth unigol yn dilyn cais gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol, gan amlygu'r Archwiliad Datganiad o Berthynas fel pryder penodol. Yn ogystal, gofynnodd Mr Ireland am wybodaeth ynghylch sut y penderfynwyd ar lefelau sicrwydd a beth oedd ystyr y gwahanol lefelau ar gyfer yr argymhellion. Yn ateb, dywedodd Dirprwy Bennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol y byddai gwybodaeth sy'n ymwneud â barn archwilio yn cael ei dosbarthu i'r aelodau. Ynglŷn â'r Datganiad Perthynas, dywedodd y Dirprwy Bennaeth fod y maes gwasanaeth perthnasol wedi bod dan bwysau sylweddol ac nad oedd unrhyw arwydd bod neges wedi'i hanfon. Cynigiodd rywfaint o sicrwydd bod datganiadau o fuddiant a'r cod ymddygiad yn cael eu cynnwys mewn archwiliadau eraill lle bo'n briodol.

Cyfeiriodd y cadeirydd, Mr G. Chapman, hefyd at ddiffyg ymatebion ar gynnydd gan wasanaethau fel maes sy'n peri pryder, a chytunwyd i godi hynny gyda Thîm Arweinyddiaeth Strategol y Cyngor.

Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

PENDERFYNWYD –

- (1) Y DYLID nodi cynnwys yr adroddiad.
- (2) BOD diweddariad ychwanegol yn cael ei ddarparu i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar gyfer ei gyfarfod a drefnwyd yn ystod Ebrill 2023

No.

(3) Y gofynnir i Dîm Arwain Strategol y Cyngor ystyried pryder y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i nifer y diffyg ymatebion i geisiadau am ddiweddaru a wnaed gan y Gwasanaethau Archwilio Mewnol.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.
- (2) Rhoi diweddariad i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.
- (3) O ystyried nifer y diffyg ymatebion i geisiadau am ddiweddaru gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol.

756 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL WEDI'I DIWEDDARU (PGAMR) –

Er mwyn cynorthwyo'r pwyllgor wrth sicrhau ei fod wedi rhoi ystyriaeth ddyledus i bob agwedd ar ei swyddogaethau craidd, roedd y flaenraglen waith a oedd ynghlwm i'r adroddiad yn Atodiad A wedi'i chynhyrchu ac roedd yn cyd-fynd â chylch gorchwyl y pwyllgor.

Roedd y flaenraglen waith wedi'i diweddaru i adlewyrchu'r newidiadau yr oedd eu hangen i gyflwyno'r gorchwyl y pwyllgor o dan y Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau newydd ac yn cynnwys eitemau y gofynnwyd amdanynt yn flaenorol gan aelodau'r pwyllgor.

Gofynnwyd i'r pwyllgor nodi'r flaenraglen waith a nodi p'un a oedd angen unrhyw wybodaeth ychwanegol.

Cytunwyd i ychwanegu'r diweddariad ar fonitro argymhellion at y rhestr eitemau ar gyfer y cyfarfod nesaf ar 25 Ebrill 2023.

PENDERFYNWYD –

- (1) BOD y Flaenraglen Waith yn cael ei nodi.
- (2) BOD amserlen yr eitemau ar gyfer y cyfarfod nesaf, 25 Ebrill 2023 yn cael ei chymeradwyo yn amodol ar gynnwys diweddariad Monitro Argymhelliad.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1a2) Sicrhau bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ymwybodol o gynnydd y rhaglen waith arfaethedig ac yn cael gwybod amdano.